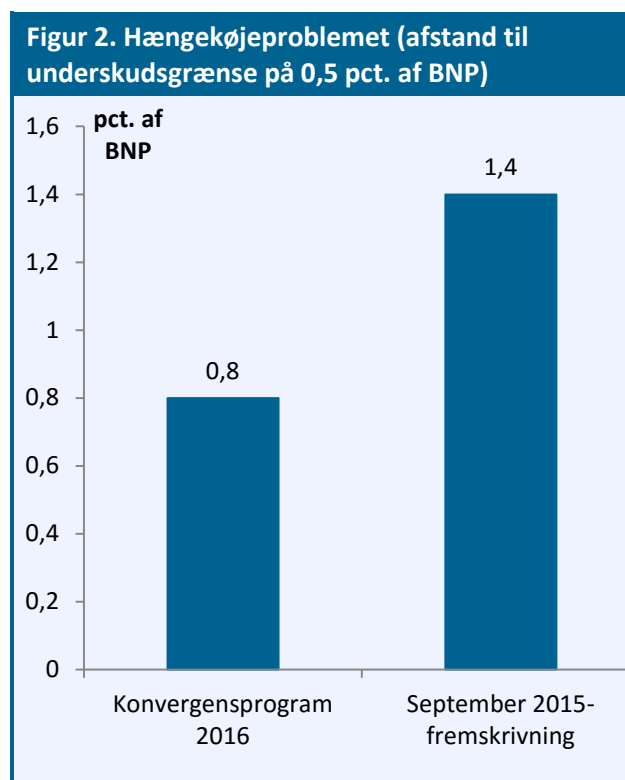
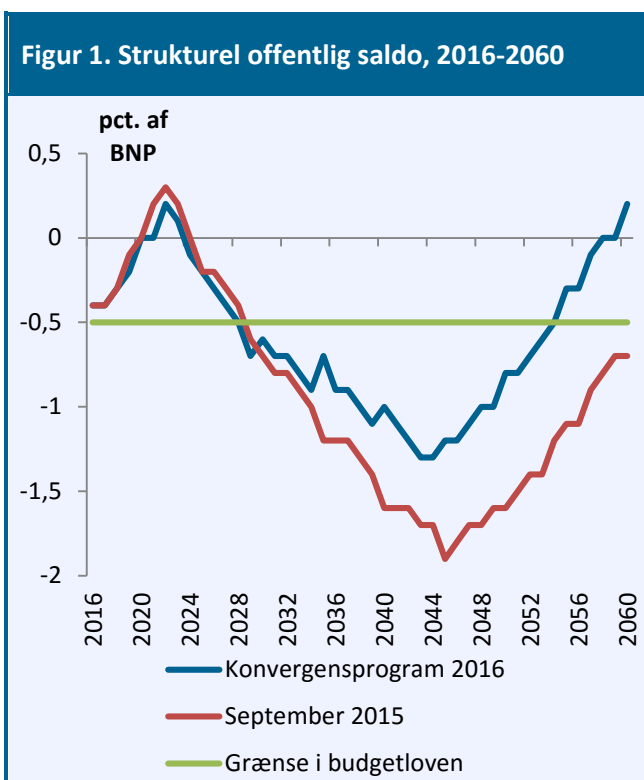

HÆNGEKØJEN NÆSTEN HALVERET TIL 0,8 PCT, AF BNP – SÅDAN HÅNDBTERES DEN

Hængekøjeprøblemet (dvs. at underskuddet i en årrække er større end ½ pct. af BNP) er næsten halveret fra 1,4 pct. af BNP til 0,8 pct. af BNP i Konvergensprogram 2016 fra Finansministeriet (i forhold til Finansministeriets vurdering i september 2015). Problemet kan relativt nemt håndteres ved at nedsætte væksten i det offentlige forbrug fra 1,2 pct. til 1,0 pct. i perioden 2026-2036. En vækstrate på 1 pct. kan perspektiveres af, at Helle Thorning i 2015 gik til valg på en vækst i det offentlige forbrug på 0,6 pct. om året. Alternativt kan hængekøjen fjernes ved at fremrykke forhøjelsen af folkepensionsalderen til 68 år fra 2030 til 2025. Det vil øge beskæftigelsen med 8.000 personer i 2025 og ca. 40.000 personer i 2040. En tredje mulig løsning på hængekøjeprøblemet er at øge bundskatten med 1,4 pct. point i perioden 2026-2036. Det vil reducere beskæftigelsen med 4.000 personer. Det anbefales at håndtere hængekøjeudfordringen ved at fremrykke forhøjelsen af pensionsalderen eller ved at reducere væksten i det offentlige forbrug. Disse to løsninger vil ikke reducere vækstpotentialet i dansk økonomi. Tværtimod vil den fremrykkede pensionsalder øge vækstpotentialet. Forhøjelsen af bundskatten frarådes, da det svækker beskæftigelsen og vækstpotentialet. Den såkaldte hængekøjeudfordring indebærer, at budgetunderskuddene i en årrække fra 2029-2053 bliver større end ½ pct. af BNP, jf. figur 1.

Den estimerede hængekøjeudfordring er de seneste år skrumpet ganske betydeligt. I september 2015 vurderede Finansministeriet, at underskuddet i 2045 ville udgøre 1,9 pct. af BNP - et tilsvarende underskud havde man også i Konvergensprogrammerne for 2013 og 2014. Nu forventes underskuddet at toppe på 1,3 pct. af BNP omkring 2045 i regeringens nye Konvergensprogram 2016, jf. figur 1. Dvs. at afstanden til budgetlovens grænse på 0,5 pct. af BNP næsten er blevet halveret fra 1,4 til 0,8 pct. af BNP, jf. figur 2.

Anm.: I figur 2 er hængekøjeprøblemet er beregnet som den maksimale afstand til budgetlovens underskudsgrænse på 0,5 pct. af BNP i den givne fremskrivning.

Kilde: Finansministeriet, Konvergensprogram 2016 og Opdateret 2020-forløb: Grundlag for udgiftslofter 2019, september 2015

Hængekøjeudfordringen kan relativt nemt håndteres. Herunder præsenteres to mulige løsninger:

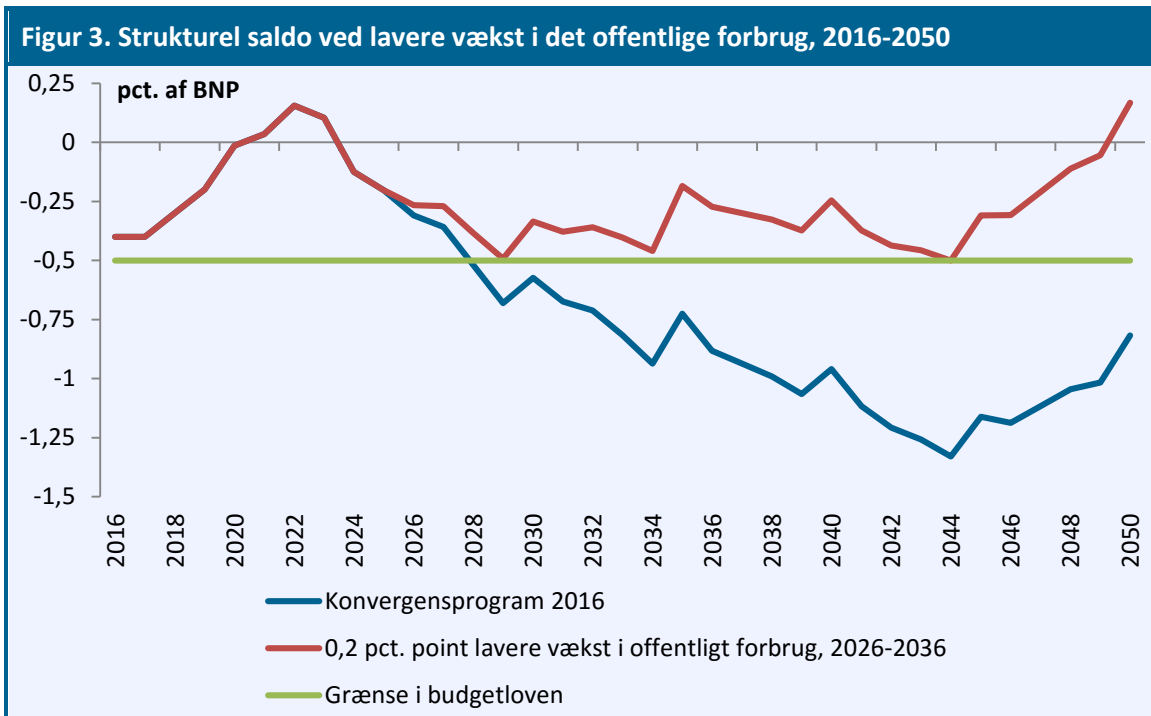
Løsning 1: Nedjustering af væksten i det offentlige forbrug fra 1,2 til 1 pct. årligt i perioden 2026-2036

Hængekøjeudfordringen kan løses, ved at man nedjusterer væksten i det offentlige forbrug fra ca. 1,2 pct. til ca. 1 pct. årligt i perioden 2026-2036, jf. figur 4 nedenfor. En vækstrate på 1 pct. skal ses i sammenhæng med, at Helle Thorning i 2015 gik til valg på en vækst i det offentlige forbrug på 0,6 pct. om året.

Løsning 2: Fremrykke forhøjelsen af folkepensionsalderen fra 2030 til 2025

En anden mulig håndtering af hængekøjeproblemet er at fremrykke forhøjelsen af folkepensionsalderen med 5 år, så pensionsalderen fx øges til 68 år i 2025 fremfor i 2030¹. Det vil forbedre den offentlige saldo med ca. 1 pct. af BNP i 2040², og vil dermed bringe den offentlige saldo under budgetlovens grænse på ½ pct. af BNP i hele fremskrivningsperioden. Beskæftigelsen vil blive forøget med 26.000 personer i 2025 og ca. 40.000 personer i 2040.

Derudover kan hængekøjeudfordringen også løses ved at øge skatteindtægterne. En gradvis stigning i bundskatten med 1,4 pct. point i perioden 2026-2036 vil kunne afskaffe hængekøjen. I forvejen har Danmark verdens højeste skattetryk, og det kan derfor ikke anbefales at øge beskatningen yderligere. Desuden vil en forhøjelse af bundskatten med 1,4 pct. point mindske beskæftigelsen med godt 4.000 personer.

Kilde: Finansministeriet, Konvergensprogram 2016 og egne beregninger

Det anbefales at håndtere hængekøjeudfordringen ved at fremrykke forhøjelsen af pensionsalderen eller ved at reducere væksten i det offentlige forbrug. Disse to løsninger vil ikke reducere vækstpotentialet i dansk økonomi. Tværtimod vil den fremrykkede pensionsalder øge vækstpotentialet. Forhøjelsen af bundskatten frarådes, da det svækker beskæftigelsen og vækstpotentialet.

Årsagen til, at hængekøjen er blevet mindre i Konvergensprogram 2016, er blandt andet, at den lavere oliepris medfører et mindreprovenu fra Nordsøen. Denne forværring af de offentlige

¹ Forhøjelsen af efterlønsalderen fremrykkes ligeledes med 5 år.

² Kilde: Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 150 af 6. februar 2014

finanser modgås frem til 2020 af lavere vækst i det offentlige forbrug, jf. at Finansministeriet nedjusterede råderummet fra 15 til 10 mia. kr. frem til 2020³. Mindreprovenuet fra Nordsøen har ikke permanent effekt, fordi olieproduktionen på et tidspunkt falder bort. Derimod har budgetforbedringen som følge af lavere offentligt forbrug permanent effekt. Samlet giver det en forbedring af de offentlige finanser på sigt og dermed en mindre hængekøje. Hertil kommer, at de nye flygtnings beskæftigelsesgrad forventes at vokse efter 2020. Samtidig vurderer Finansministeriet nu, at stigende pensionsopsparing ikke fuldt ud fortrænger fri opsparing. Dvs. at når danskerne sparer op til pension, så sparer de ikke tilsvarende mindre op i fri opsparing (aktier og obligationer), som er højere beskattet.

³ Se notat fra Finansministeriet: "*Lave oliepriser reducerer det finanspolitiske råderum i 2020*", 10. marts 2016.